PERINGATAN : SILA GUNAKAN CETAKAN BERWARNA SULIT

JABATAN PENDIDIKAN NEGERI MELAKA

JU PENDIDIKAN MORAL MELAKA

KEMENTERIAN PENDIDIKAN MALAYSIA
Jabatan Pendidikan Negeri Melaka

PEPERIKSAAN PERCUBAAN SPM 2024
PENDIDIKAN MORAL
Kertas 1
Peraturan Pemarkahan
SEPTEMBER 2024

1225/1 (PP)

UNTUK KEGUNAAN PEMERIKSA

BIL	PERKARA	SIMBOL	PERKARA	SIMBOL
STRUKTUR				
1	Jawapan /Pendirian	J1	Ulangan Fakta	UF
2	Huraian	H1	Ulangan Huraian	UH
3	Maksimum Jawapan	MXJ	Maksimu *F/A/N*	MXF
4	*Fakta*	F1		
5	Tidak berkenaan (*Jawapan tidak tepat*)	‖ TB		
6	Maksimum huraian	MXH		
ESEI				
7	Nilai	N	Contoh	C
8	Huraian	H		
9	Fakta/ isi	J		

SOALAN	BUTIRAN	MARKAH
1 a)	H1 Membantu mangsa bencana alam/ banjir/ tanah runtuh/ ribut H2 Menjaga/ melindungi haiwan H3 Memberi sumbangan/ derma kepada orang miskin/anak yatim H4 Memberi layanan yang baik kepada pekerja H5 Tidak melakukan penderaan kepada manusia/ haiwan H6 Membantu/ prihatin kepada jiran H7 Memelihara/ memulihara alam sekitar (Mana-mana jawapan munasabah) **Simbol penandaan : H1** *1 contoh = 1 MARKAH*	1 1 1 1 1 1 1 **[Mak. 2 m]**
(b)	**F1 Mewujudkan masyarakat penyayang/prihatin** H1a Masyarakat saling berinteraksi antara satu sama lain/ ambil berat H1b Masyarakat yang menghargai alam sekitar **F2 Mengukuhkan perpaduan masyarakat** H2 Masyarakat bersatu padu/ muafakat/ menolong orang yang dalam kesusahan **F3 Mewujudkan masyarakat harmoni** H3a Golongan yang menerima bantuan akan berasa disayangi H3b Tidak wujud perasaan iri hati/ sangka buruk terhadap kejayaan orang lain **F4 Keselamatan masyarakat terjamin** H4a Kes jenayah dapat dikurangkan H4b Tidak melibatkan diri dalam jenayah/ perkara yang melanggar undang-undang (Mana-mana jawapan munasabah) **Simbol penandaan :** **F1 fakta** **H1 huraian** **2F+2H : 4M** **1F+3H: 4M** **3F+1H: 4M** **MIN 1F** **MIN 1H** **Kedudukan:** **Huraian+Fakta** **Fakta+Huraian**	1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 **[Mak. 4m]**

(c)	**F1 Imej masyarakat/ penduduk terjejas** H1 Masyarakat tidak prihatin masalah yang berlaku di persekitaran mereka **F2 Kebajikan warga tua terabai** H2 Masyarakat tidak prihatin keperluan warga tua **F3 Sikap mementingkan diri** H3 Masyarakat lebih utamakan keperluan diri berbanding orang lain **F4 Kerajaan menangggung bebanan kos yang tinggi** H4 Kerajaan perlu menyediakan dana yang banyak untuk menyelesaikan isu kemiskinan/ kebajikan rakyat **F5 Keselamatan dan kesihatan masyarakat memerlukan terabai** H5 Masyarakat tidak hirau akan masalah kesihatan/ keselamatan yang dialami masyarakat **F6 Pegangan agama dan moral masyarakat menjadi goyah** H6 Prinsip agama dan moral tidak diamalkan **F7 Alam sekitar tercemar** H7 Masyarakat tidak peka kepentingan memelihara alam sekitar **F8 Kes penderaan meningkatan** H8 Penderaan terhadap manusia/ haiwan **F9 Peningkatan jumlah masyarakat yang menghidapi tekanan dan emosi** H9 Tidak mendapat bantuan oleh masyarakat (Mana-mana jawapan munasabah) **2F+2H : 4M** **1F+3H: 4M** **3F+1H: 4M** **MIN 1F** **MIN 1H** **Kedudukan:** **Huraian+Fakta** **Fakta+Huraian** **Simbol penandaan :** **F1 Fakta** **H1 Huraian**	1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 **[Mak. 4m]**

SOALAN	BUTIRAN	MARKAH
2 a)	**F1 Bangga/ gembira/ syukur/ semangat/ kagum** H1 taat kepada raja/ negara H2 keamanan negara terpelihara H3 rakyat hidup harmoni/ bersatu-padu (Mana-mana jawapan yang munasabah) ***1 perasaan + 2 huraian : 3 markah*** **Simbol penandaan :** **F1 : perasaan** **H1: Huraian** **1F+1H: 2m**	1 1 1 1 **[Mak. 2 m]**
(b)	**F1 Berdiri dengan Tertib** H1 Semasa melafazkan Rukun Negara, individu hendaklah berdiri dalam keadaan tertib dan tegak. H1 Ini menunjukkan rasa taat kepada negara dan prinsip-prinsip yang diwakili oleh Rukun Negara. **F2 Sikap Sopan dan Tenang** H2 Sikap tubuh yang sopan dan tenang perlu diamalkan. Elakkan dari berbisik-bisik, bergelak ketawa, atau melakukan perkara yang boleh mengganggu suasana khidmat. **F3 Memberi Tumpuan Penuh** H3 Individu hendaklah memberi tumpuan sepenuhnya kepada lafaz Rukun Negara. H3a Jangan melakukan perkara lain seperti bermain telefon, berbual, atau mengalihkan pandangan ke arah lain. **F4 Menghadap Bendera atau Simbol Negara** H4 Sekiranya ada bendera atau simbol negara seperti lambang negara di hadapan, hendaklah menghadap ke arahnya sebagai tanda patuh. **F5 Menggunakan Suara yang Jelas dan Tenang** H5 Lafazkan Rukun Negara dengan suara yang jelas, lantang tetapi tidak keterlaluan. Pastikan setiap perkataan diucapkan dengan betul dan tepat. **F6 Keseragaman dalam Kumpulan** H6 Jika melafazkan Rukun Negara secara berkumpulan, pastikan semua ahli kumpulan mengucapkannya secara seragam, bermula dan berakhir pada masa yang sama. **2F+2H : 4M** **1F+3H: 4M** **3F+1H: 4M** **MIN 1F** **MIN 1H** **Kedudukan:** **Huraian+Fakta** **Fakta+Huraian**	1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1

	F7 Menghayati Makna Rukun Negara: H7a Semasa melafazkan, penting untuk menghayati dan memahami maksud setiap prinsip yang terkandung dalam Rukun Negara. H7b Ini membantu meningkatkan semangat cinta kepada negara dan kesedaran terhadap kepentingan nilai-nilai tersebut. **F8 Elakkan Tindakan yang Tidak Wajar** H8 Hindari sebarang tindakan yang boleh dianggap tidak sopan, seperti duduk, bercakap kasar, atau mempermainkan lafaz Rukun Negara. **F9 Berpakaian Sopan** H9 Pakaian yang dipakai sewaktu melafazkan Rukun Negara haruslah sopan dan kemas, sesuai dengan suasana rasmi atau semi-rasmi di mana Rukun Negara dilafazkan. **Simbol penandaan:** **F1: Etika** **H1: Huraian** (Mana-mana jawapan yang munasabah)	1 1 1 1 1 1 1 **[Mak. 4m]**
(c)	F1 Sambutan bulan kemerdekaan/ kebangsaan F2 Kempen kesedaran F3 Lawatan tempat bersejarah F4 Program RIMUP F5 Pertandingan bertemakan cinta akan negara F6 Ceramah/ penerangan/ taklimat F7 Perkhemahan/ kem kepimpinan F8 Muzium/ Tugu Negara (Mana-mana jawapan yang munasabah) **Simbol penandaan :** **F1: contoh/ cara**	 1 1 1 1 1 1 **[Mak. 4 m]**

SOALAN	BUTIRAN	MARKAH
3 a)	H1 Menyokong kempen/dasar pembangunan negara H2 Memupuk integriti dalam pekerjaan H3 Membayar balik pinjaman pendidikan H4 Mematuhi peraturan dan undang-undang H5 Menjelaskan bayaran cukai H6 Tidak memberi/ menerima rasuah H7 Tidak melakukan penyelewengan (Mana-mana jawapan yang munasabah) **Simbol penandaan:** **H1: CARA**	1 1 1 1 1 1 1 **[Mak. 2m]**
(b)	**F1 Mewujudkan sistem pentadbiran yang telus** H1 Pentadbiran lebih sistematik **F2 Negara bebas rasuah** H2 Meningkatkan kebolehpercayaan dan keyakinan rakyat **F3 Meyakinkan pelabur asing untuk meneruskan pelaburan** H3a Ekonomi negara berkembang pesat H3b Peluang pekerjaan meningkat **F4 Menegakkan keadilan dalam kalangan rakyat** H4a Dapat mengelakkan diskriminasi H4b Masyarakat lebih harmoni **F5 Melahirkan budaya kerja yang efisien** H5a Produktiviti kerja meningkat H5b Menjadi contoh kepada negara lain **F6 Meningkatkan imej negara** H6a Negara terkenal di persada dunia H6b Sektor pelancongan berkembang **2F+2H : 4M** **1F+3H: 4M** **3F+1H: 4M** **MIN 1F** **MIN 1H** **Kedudukan:** **Huraian+Fakta** **Fakta+Huraian** (Mana-mana jawapan yang munasabah) **Simbol penandaan :** **F1 : Kepentingan** **H1 : implikasi**	1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 **[Mak. 4m]**

(c)	F1 Imej negara terjejas F2 Kadar jenayah dan gejala negatif meningkat F3 Keharmonian negara terjejas F4 Pelabur asing hilang kepercayaan terhadap negara F5 Pergolakan politik F6 Peningkatan kegiatan rasuah F7 Campur tangan pihak luar dalam pentadbiran negara F8 Pembangunan dan ekonomi negara terjejas F9 Jurang ekonomi yang ketara H1 Sikap masyarakat yang tidak berintegriti H2 Menimbulkan ketakutan/ gusar H3 Masyarakat tidak bersatu padu/ konflik antara kaum H4 Bimbang mengalami kerugian H5 Masyarakat hilang kepercayaan terhadap pemimpin H6 sikap tamak/ ingin cepat kaya H7 Negara dikuasai oleh pihak asing H8 Peluang pekerjaan terhad H9 Jurang yang besar antara golongan kaya dan miskin **2F+2H : 4M** **1F+3H: 4M** **3F+1H: 4M** **MIN 1F** **MIN 1H** **Kedudukan:** **Huraian+Fakta** **Fakta+Huraian** (Mana-mana jawapan munasabah) **Simbol penandaan :** **F1 : implikasi** **H1 : contoh**	1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 **[Mak. 4 m]**

SOALAN	BUTIRAN	MARKAH
4 a)	**J1 Pemantauan Awal** H1 Lakukan pengesanan awal menggunakan radar, sonar, atau kamera pengawasan untuk mengenal pasti kehadiran kapal yang mencurigakan atau tanpa izin memasuki perairan negara.	1 1
	J2 Pengumpulan Maklumat H2a Kumpulkan maklumat yang berkaitan dengan kapal, termasuk bilangan penumpang, keadaan kapal, dan arah pergerakan. H2b Ini penting untuk menilai situasi dan merancang tindakan seterusnya.	1 1 1
	J3 Memberikan Amaran H3 Berikan amaran awal melalui radio atau sistem pembesar suara untuk memberitahu kapal tersebut bahawa mereka telah memasuki perairan negara tanpa izin dan perlu meninggalkan kawasan tersebut segera.	1 1
	J4 Meminta Penjelasan H4a Jika kapal tidak bertindak balas kepada amaran, lakukan komunikasi untuk meminta penjelasan tujuan kedatangan dan dokumen yang sah. H4b Pasukan keselamatan perlu bersedia menghadapi pelbagai kemungkinan, termasuk penipuan atau penolakan untuk berkomunikasi.	1 1 1
	J5 Pendekatan dan Penggeledahan H5 Jika kapal terus berdegil, dekati kapal tersebut dengan langkah berjaga-jaga. H5 Pasukan keselamatan boleh mengarahkan kapal berhenti untuk membolehkan pemeriksaan dilakukan. H5 Pastikan penggeledahan dilakukan mengikut prosedur keselamatan yang ketat untuk mengelakkan sebarang risiko kepada pasukan keselamatan.	1 1 1
	J6 Tindakan Undang-undang H6 Sekiranya terdapat bukti bahawa kapal tersebut membawa PATI, pasukan keselamatan maritim harus bertindak mengikut undang-undang negara. H6 Ini termasuk menahan kapal, menahan PATI, dan membawa mereka ke darat untuk tindakan lanjut.	1 1 1
	J7 Perlindungan Hak Asasi H7 Semasa operasi, pastikan hak asasi manusia PATI dilindungi. Berikan bantuan perubatan jika diperlukan dan pastikan mereka mendapat makanan dan minuman secukupnya.	1 1
	J8 Koordinasi dengan Pihak Berkuasa Lain H8 Bergabung dengan agensi penguatkuasaan lain seperti imigresen, polis, dan pihak berkuasa perubatan untuk menguruskan PATI yang ditahan mengikut peraturan dan undang-undang yang berkuatkuasa.	1 1

	J9 Pencegahan dan Pengawasan Berterusan.	1
	H9 Pasukan keselamatan perlu terus melakukan rondaan dan pengawasan untuk mencegah kemasukan PATI di masa hadapan. Penilaian semula prosedur keselamatan dan penguatkuasaan undang-undang juga perlu dilakukan untuk meningkatkan keberkesanan operasi.	1
	J10 Pelaporan dan Dokumentasi.	1
	H10 Setelah operasi selesai, sediakan laporan lengkap mengenai kejadian tersebut termasuk butiran tindakan yang diambil, jumlah PATI yang ditahan, dan sebarang cabaran yang dihadapi. Dokumentasi ini penting untuk tujuan rekod dan analisis bagi operasi masa depan.	1
	(Mana-mana jawapan munasabah)	**[Mak. 3m]**
(b)	**F1 Peluang Pekerjaan**	1
	H1a Negara kita mungkin menawarkan lebih banyak peluang pekerjaan, terutamanya dalam sektor yang tidak memerlukan kemahiran tinggi seperti pembinaan, perladangan, dan perkhidmatan.	1
	H1b Pendatang asing tanpa izin sering mencari pekerjaan yang dapat memberikan pendapatan yang lebih tinggi berbanding apa yang mereka boleh perolehi di negara asal mereka.	1
	F2 Gaji yang Lebih Tinggi.	1
	H2 Di negara asal mereka, gaji mungkin rendah atau tidak mencukupi untuk menyara hidup keluarga.	1
	H2 Di negara kita, walaupun bekerja secara haram, mereka boleh mendapat gaji yang lebih baik, yang dapat digunakan untuk menyokong keluarga di negara asal.	1
	F3 Krisis Ekonomi	1
	H3a Negara asal mereka mungkin menghadapi krisis ekonomi yang serius, termasuk inflasi yang tinggi, kadar pengangguran yang tinggi, dan kekurangan peluang pekerjaan.	1
	H3b Keadaan ini mendorong mereka mencari kehidupan yang lebih stabil di negara lain.	1
	F4 Ketidakstabilan Politik dan Keselamatan	1
	H4a Konflik, perang saudara, atau ketidakstabilan politik di negara asal boleh menyebabkan mereka melarikan diri untuk mencari perlindungan di negara lain.	1
	H4b Mereka mungkin melihat negara kita sebagai tempat yang lebih aman untuk menetap sementara atau secara tetap.	1

	F5 Komuniti Diaspora H5a Kehadiran komuniti diaspora yang sudah lama menetap di negara kita boleh menjadi faktor penarik. H5b Mereka yang sudah berada di sini mungkin memberi bantuan atau maklumat kepada rakan dan keluarga di negara asal, yang memudahkan proses penghijrahan.	1 1 1
	F6 Sokongan daripada Ejen H6a Terdapat ejen atau sindiket yang mengatur perjalanan dan kemasukan pendatang asing tanpa izin ke negara kita. H6b Mereka menawarkan janji peluang pekerjaan dan kehidupan yang lebih baik, walaupun dengan kos yang tinggi.	1 1 1
	F7 Akses kepada Perkhidmatan Asas H7a Di negara kita, mereka mungkin berpendapat bahawa akses kepada perkhidmatan kesihatan, pendidikan, dan lain-lain adalah lebih baik, walaupun sebagai pendatang tanpa izin.	1 1
	F8 Persepsi tentang Kualiti Hidup H8 Sesetengah PATI mungkin berpendapat bahawa kualiti hidup di negara kita lebih baik daripada negara asal mereka, dengan peluang untuk mengubah nasib dan memberi masa depan yang lebih cerah kepada keluarga mereka.	1 1
	(Mana-mana jawapan yang munasabah)	**[Mak. 3m]**
	Simbol penandaan : **F1 : Faktor** **H1: Huraian**	

Terima jawapan calon jika jawab :

Simbol penandaan :
F1 : Faktor
F1 : Faktor
H1: Huraian

ATAU

F1 : Faktor
H1 : Huraian
H1 : Huraian

Calon layak dapat 3M

SOALAN	BUTIRAN	MARKAH
4 c)	**<u>KESAN EKONOMI</u>:** **F1 Pasaran Pekerjaan** H1 Kehadiran PATI boleh menjejaskan pasaran pekerjaan tempatan, terutama dalam sektor-sektor yang tidak memerlukan kemahiran tinggi. H1 Mereka mungkin menerima gaji yang lebih rendah, yang boleh menekan gaji pekerja tempatan. **F2 Beban kepada Perkhidmatan Awam** H2 PATI mungkin menggunakan perkhidmatan kesihatan, pendidikan, dan kebajikan yang disediakan oleh kerajaan, yang boleh membebankan sistem perkhidmatan awam, terutama jika bilangan mereka meningkat. **F3 Penghantaran Wang ke Luar Negara** H3 Pendatang asing biasanya menghantar wang pulang ke negara asal, yang boleh menyebabkan aliran keluar wang dari ekonomi tempatan. **<u>KESAN SOSIAL</u>:** **F4 Ketegangan Sosial** H4 Kehadiran PATI dalam jumlah besar boleh mencetuskan ketegangan antara pendatang dan penduduk tempatan, terutama jika terdapat persaingan untuk pekerjaan atau perumahan. **F5 Kesihatan Awam** H5 PATI yang tidak mempunyai akses kepada perkhidmatan kesihatan yang memadai mungkin menyumbang kepada penyebaran penyakit, yang boleh menimbulkan risiko kepada kesihatan awam. **F6 Integrasi dan Identiti** H6 Kesukaran dalam mengintegrasikan PATI ke dalam masyarakat tempatan boleh menjejaskan perpaduan sosial dan menimbulkan isu berkaitan identiti nasional. **<u>KESAN KESELAMATAN</u>:** **F7 Jenayah** H7 Kehadiran PATI kadangkala dikaitkan dengan peningkatan kadar jenayah, terutama jika mereka terlibat dalam aktiviti jenayah untuk menyara hidup. **F8 Keselamatan Negara**: H8 Ketidakmampuan untuk mengawal kemasukan PATI boleh menimbulkan risiko kepada keselamatan negara, terutamanya jika terdapat individu yang mempunyai agenda ekstremis atau jenayah. (Mana-mana jawapan yang munasabah)	 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 **[Mak. 3 m]**

Simbol penandaan :
F1 : Kesan
H1: Huraian

SOALAN	BUTIRAN	MARKAH
5 a) (i)	Kesan kepada pembuli **F1 Imej/ maruah terjejas** H1 Dipandang hina/ rendah **F2 Tindakan undang-undang** H2 Dihukum/ denda **F3 Kehilangan pekerjaan** H3 Masa depan terjejas **F4 Tidak dipercayai** H4 Hilang rakan **F5 Hubungan keluarga terjejas** H5 Disisih keluarga (Mana-mana jawapan munasabah) **TERIMA JAWAPAN** **Simbol penandaan :** **F1 : Kesan** **H1: Huraian** **H1 : Huraian** **Atau** **F1:Kesan** **F1:Kesan** **H1: Huraian** **5a dan 5b** **Kesan kepada Mangsa** **F1 Tekanan emosi** H1 Berasa malu dan tidak yakin dengan diri **F2 Kecderaan fizikal** H2 Mangsa mengalami luka/ lebam **F3 Masalah kesihatan** H3 Stress/ gangguan tidur/ sakit kepala **F4 Prestasi akademik/ kerja menurun** H4 mangsa sukar untuk fokus dalam pelajaran/ kerja	1 1 1 1 1 **[Mak. 3m]**
(a) ii	**F1 Imej negara terjejas** H1 Jika kerajaan tidak mengambil tindakan tegas terhadap masalah buli, reputasi negara akan terjejas dan memberi kesan kepada hubungan antarabangsa dan pelaburan asing **F2 Beban kewangan kerajaan meningkat** H2 kerajaan perlu mengeluarkan kos yang tinggi untuk mengadakan kempen **F3 Peningkatan kadar jenayah** H3 Kesan buli yang tidak ditangani boleh menyebabkan reaksi balas daripada mangsa, termasuk tindakan kriminal **F4 Ekonomi negara terjejas** H4 Kos berkaitan dengan perkhidmatan kesihatan, intervensi sosial, dan kehilangan produktiviti boleh memberi impak negatif kepada ekonomi negara. **F5 Penurunan Kualiti Pendidikan.** H5 Buli, terutamanya di sekolah, boleh mengganggu proses pembelajaran. Pelajar yang dibuli mungkin tidak dapat memberi tumpuan di dalam kelas, yang akhirnya boleh menjejaskan pencapaian akademik mereka. **F6 Kesejahteraan Mental dan Fizikal.** H6 Buli menyebabkan individu yang menjadi mangsa mengalami masalah mental seperti kemurungan, kebimbangan, dan stres H6 Ini boleh mengakibatkan kos perubatan yang tinggi dan mempengaruhi produktiviti negara. (Mana-mana jawapan munasabah)	1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 **1** **[Mak. 3m]**

SOALAN	BUTIRAN	MARKAH
5 b)	**F1 Persekitaran Keluarga.** H1 Kanak-kanak yang datang dari latar belakang keluarga yang tidak stabil, di mana mereka mungkin mengalami kekerasan atau kurang perhatian, cenderung untuk menunjukkan tingkah laku buli. **F2 Pengaruh Rakan Sebaya** H2 Pengaruh kumpulan rakan sebaya yang negatif dapat mendorong seseorang untuk terlibat dalam kegiatan buli untuk mendapatkan penerimaan atau pengiktirafan. **F3 Sikap dan Nilai.** H3 Sikap dan nilai yang diajarkan di rumah atau oleh komuniti boleh mempengaruhi tingkah laku buli, di mana ada yang menganggap buli sebagai sesuatu yang normal atau boleh diterima. **F4 Keyakinan Diri yang Rendah** H4 Individu yang merasa tidak selamat atau rendah diri mungkin menggunakan buli sebagai cara untuk mengatasi ketidakamanan mereka sendiri. **F5 Media Sosial dan Teknologi.** H5 Peningkatan penggunaan media sosial boleh membawa kepada buli siber, di mana mangsa menjadi sasaran melalui platform dalam talian. **F6 Tekanan Akademik dan Sosial** H6 Murid yang mengalami tekanan untuk berjaya dalam akademik atau untuk diterima dalam kelompok sosial tertentu mungkin tertekan dan terlibat dalam buli sebagai cara untuk mengekspresikan frustrasi mereka. **F7 Perbezaan Individu** H7 Perbezaan seperti fizikal, cara berpakaian, atau ketidakupayaan juga boleh menjadi punca bullying, di mana pelajar yang dianggap 'berbeza' menjadi sasaran. **F8 Kurang didikan agama dan moral** H8 Apabila seseorang kurang didedahkan kepada nilai-nilai ini, mereka mungkin tidak dapat memahami perasaan atau kesakitan orang lain. Ini boleh menyebabkan mereka tidak teragak-agak untuk membuli atau menyakiti orang lain tanpa merasa bersalah. **Simbol penandaan :** **F1: Fakta** **H1: Contoh** (Mana-mana jawapan yang munasabah)	1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 **[Mak. 4 m]**

PEMARKAHAN SOALAN BAHAGIAN B

ARAS	BUTIRAN	MARKAH
4	• Menunjukkan pengetahuan dan pemahaman konsep moral yang sangat jelas, tepat dan mendalam serta membuat inferens yang tepat dari aspek positif dan negatif. • **Fakta** yang sangat jelas, tepat dan lengkap (min : 2 Fakta) • **Huraian** sangat terperinci dan relevan dengan isu/situasi. (min : 2 huraian). • **Contoh** sangat sesuai. • Pengolahan sangat menarik (Bahasa). • Kematangan pengembangan idea.	7-8
3	• Menunjukkan pengetahuan dan pemahaman konsep moral yang jelas, tepat dan mendalam serta membuat inferens yang ringkas dari aspek positif dan negatif. • Fakta yang tepat dan lengkap (min : 1 Fakta) • Huraian terperinci dan relevan dengan isu/situasi. (min : 1 huraian). • Contoh sesuai. • Pengolahan menarik (Bahasa).	5-6
2	• Menunjukkan pengetahuan dan pemahaman konsep moral yang jelas. • Fakta yang tepat (min : 1 fakta) • Huraian kurang mendalam dan kurang relevan dengan isu/situasi. • Contoh yang kurang sesuai. • Pengolahan sederhana.	3-4
1	• Menunjukkan pengetahuan dan pemahaman konsep moral yang terhad. • Fakta terhad (1sahaja) • Tiada huraian • Jawapan mudah/umum.	1-2

SOALAN	BUTIRAN	MARKAH
6 a)	F1 Menerima keunikan semua kaum. F2 Tidak memandang rendah adat atau kepercayaan kaum lain. F3 Mengamalkan adat dan budaya dalam kehidupan harian. F4 Mengamalkan adat dan budaya dalam keluarga. F5 Mendidik anak-anak supaya menerima kepelbagaian budaya. F6 Membawa anak-anak untuk menyertai aktiviti kebudayaan pelbagai kaum. (Mana-mana jawapan munasabah) **Simbol penandaan :** **F1: Cara/strategi**	1 1 1 1 1 1 **[Mak. 2m]**
(b)	• **Globalisasi:** Proses globalisasi membawa kepada pengaruh budaya luar yang kuat, yang boleh mengancam keunikan budaya tempatan. Rakyat Malaysia mungkin terdedah kepada nilai dan gaya hidup asing yang boleh mengubah cara hidup dan tradisi mereka. • **Perpaduan Antara Kaum:** Malaysia terdiri daripada pelbagai etnik dan budaya. Mempertahankan keunikan setiap kumpulan etnik sambil memastikan perpaduan dan keharmonian antara kaum adalah satu cabaran yang besar. Terdapat risiko bahawa keunikan satu kumpulan mungkin dianggap sebagai ancaman oleh kumpulan lain. • **Pendidikan dan Kesedaran:** Kurangnya kesedaran dan pemahaman tentang kepentingan keunikan budaya Malaysia dalam kalangan generasi muda boleh menyebabkan pengabaian terhadap warisan budaya. Pendidikan yang tidak mencukupi tentang sejarah dan budaya tempatan boleh mengakibatkan kehilangan identiti. • **Teknologi dan Media Sosial:** Penggunaan teknologi dan media sosial yang meluas boleh membawa kepada penyebaran budaya pop global yang mengatasi budaya tempatan. Ini boleh menyebabkan generasi muda lebih terpengaruh dengan tren luar berbanding dengan tradisi dan nilai tempatan. • **Urbanisasi**: Proses urbanisasi yang pesat boleh menyebabkan perubahan dalam cara hidup dan nilai masyarakat. Kehidupan bandar yang moden sering kali mengabaikan tradisi dan amalan budaya yang telah lama wujud di kawasan luar bandar.	**[Mak. 8m]**

SOALAN	BUTIRAN	MARKAH
7 a)	F1 memastikan mempunyai jumlah wang yang mencukupi	1
	F2 membuat perancangan perbelanjaan	1
	F3 membuat catatan perbelanjaan	1
	F4 Membuat peruntukan perbelanjaan	1
	F5 Membeli barangan dengan membuat bayaran secara tunai atau menggunakan kad debit.	1 1
	F6 Mengelakkan diri daripada berhutang.	1
	F7 Memastikan pembayaran dibuat dalam tempoh waktu bebas faedah jika terpaksa menggunakan kad kredit.	1
	F8 Berbelanja mengikut kemampuan.	1
	F9 Mengelakkan diri daripada membeli barangan berasaskan jenama semata-mata.	1
	F10 Berusaha mencari alternatif lain jika terpaksa membeli barangan mahal.	1
	F11 Membuat penelitian harga terlebih dahulu bagi memastikan barang tersebut benar-benar murah dan berkualiti.	1
	F12 Membeli barangan atau perkhidmatan yang telah dirancang sahaja.	1
	F13 Mendapatkan khidmat nasihat sebelum membeli sesuatu barangan.	1
	F14Mencatatkan semua perbelanjaan yang telah dibuat.	1
	F15 Menyimpan semua resit pembayaran dengan lebih sistematik.	1
	F16 Merancang semula perbelanjaan bagi mengelakkan perbelanjaan secara berlebihan.	1
		[Mak. 2m]
	Simbol penandaan : **F1: Cara/**	

(b)	• **Kehilangan Kestabilan Kewangan**: Tanpa pengurusan perbelanjaan yang baik, individu atau keluarga mungkin menghadapi masalah kewangan seperti hutang yang tinggi, yang boleh menyebabkan tekanan mental dan emosional. • **Krisis Kewangan**: Di peringkat negara, kegagalan menguruskan perbelanjaan boleh menyebabkan defisit bajet yang besar, yang akhirnya boleh membawa kepada krisis kewangan. Ini boleh mengakibatkan pemotongan perbelanjaan awam dan pengurangan dalam perkhidmatan penting. • **Kesan Sosial**: Kegagalan dalam pengurusan kewangan boleh menyebabkan masalah sosial seperti kemiskinan, ketidakstabilan keluarga, dan peningkatan kadar jenayah. Masyarakat yang terjejas oleh masalah kewangan sering kali mengalami ketegangan sosial. • **Kesan Terhadap Kualiti Hidup:** Individu dan keluarga yang tidak dapat menguruskan perbelanjaan dengan baik mungkin mengalami penurunan dalam kualiti hidup. Mereka mungkin terpaksa mengurangkan perbelanjaan untuk keperluan asas seperti makanan, pendidikan, dan kesihatan. • **Kehilangan Kepercayaan**: Di peringkat organisasi atau negara, pengurusan kewangan yang lemah boleh mengakibatkan kehilangan kepercayaan daripada pelabur dan rakyat. Ini boleh menjejaskan reputasi dan kredibiliti, serta mengurangkan pelaburan asing. • **Kekurangan Simpanan:** Tanpa pengurusan perbelanjaan yang berhemah, individu mungkin tidak mempunyai simpanan untuk kecemasan atau masa depan. Ini boleh menyebabkan kesulitan apabila menghadapi situasi tidak dijangka seperti kehilangan pekerjaan atau masalah kesihatan. • **Kesan Jangka Panjang:** Kegagalan menguruskan perbelanjaan secara berhemah boleh memberi kesan jangka panjang kepada generasi akan datang. Anak-anak yang melihat ibu bapa mereka tidak menguruskan kewangan dengan baik mungkin mengulangi kesilapan yang sama. • **Kesan kepada Diri:** Menghadapi masalah kewangan, Bebanan hutang yang tidak sepatutnya, Nama boleh disenarai hitamkan oleh bank, Muflis dan tekanan perasaan. • **Kesan kepada Keluarga**: Terpaksa berkongsi menanggung bebanan hutang, Menjejaskan perbelanjaan lain, Menjejaskan hubungan kekeluargaan, Meningkatkan perbelanjaan yang tidak sepatutnya. • **Kesan kepada Masyarakat**: Melahirkan persaingan yang tidak sihat dalam berbelanja, Meningkatkan kuasa beli yang tidak sewajarnya. Melahirkan tabiat masyarakat yang boros dan membazir. Peningkatan pemiutang yang tidak berlesen. • **Kesan kepada Negara**: Meningkatkan kadar inflasi, Meningkatkan kadar barangan import, Meningkatkan kadar keberhutangan dalam kalangan rakyat, Meningkatkan kos pelupusan barangan yang dibuang dan dibazirkan. (Mana-mana jawapan yang munasabah)	**[Mak. 8m]**

PEMARKAHAN SOALAN BAHAGIAN C

ARAS	BUTIRAN	MARKAH
4	• **Menunjukkan pengetahuan dan pemahaman konsep moral yang sangat jelas, tepat dan mendalam serta membuat inferens yang tepat dari aspek positif dan negatif**. • **Nilai** universal yang menepati situasi (min: 2 Nilai) • **Fakta** yang sangat jelas, tepat dan lengkap (min: 2 Fakta) • **Huraian** sangat terperinci dan relevan dengan isu/situasi. (min: 2 huraian). • **Contoh** sangat sesuai. • **Pengolahan sangat menarik (Bahasa).** • Kematangan pengembangan idea.	7-8
3	• Menunjukkan pengetahuan dan pemahaman konsep moral yang jelas, tepat dan mendalam serta membuat inferens yang ringkas dari aspek positif dan negatif. • Nilai universal yang menepati situasi (min: 1 Nilai) • Fakta yang tepat dan lengkap (min: 1 Fakta) • Huraian terperinci dan relevan dengan isu/situasi. (min: 1 huraian). • Contoh sesuai. • Pengolahan menarik (Bahasa).	5-6
2	• Menunjukkan pengetahuan dan pemahaman konsep moral yang jelas. • Fakta yang tepat (min: 1 fakta) • Huraian kurang mendalam dan kurang relevan dengan isu/situasi. • Contoh yang kurang sesuai. • Pengolahan sederhana.	3-4
1	• Menunjukkan pengetahuan dan pemahaman konsep moral yang terhad. • Fakta terhad (1sahaja) • Tiada huraian • Jawapan mudah/umum.	1-2

PEMARKAHAN SOALAN BAHAGIAN C

ARAS	BUTIRAN	MARKAH
4	• **Menunjukkan pengetahuan dan pemahaman konsep moral yang sangat jelas, tepat dan mendalam serta membuat inferens yang tepat dari aspek positif dan negatif.** • **Fakta** yang sangat jelas, tepat dan lengkap (min: 2 Fakta) • **Huraian** sangat terperinci dan relevan dengan isu/situasi. (min: 2 huraian). • **Contoh** sangat sesuai. • **Pengolahan sangat menarik (Bahasa).** • Kematangan pengembangan idea.	7-8
3	• Menunjukkan pengetahuan dan pemahaman konsep moral yang jelas, tepat dan mendalam serta membuat inferens yang ringkas dari aspek positif dan negatif. • Fakta yang tepat dan lengkap (min: 1 Fakta) • Huraian terperinci dan relevan dengan isu/situasi. (min: 1 huraian). • Contoh sesuai (min: 1 contoh) • Pengolahan menarik (Bahasa).	5-6
2	• Menunjukkan pengetahuan dan pemahaman konsep moral yang jelas. • Fakta yang tepat (min: 1 fakta) • Huraian kurang mendalam dan kurang relevan dengan isu/situasi. • Contoh yang kurang sesuai. • Pengolahan sederhana.	3-4
1	• Menunjukkan pengetahuan dan pemahaman konsep moral yang terhad. • Fakta terhad (1sahaja) • Tiada huraian • Jawapan mudah/umum.	1-2

SOALAN	BUTIRAN	MARKAH
8 a)	F1 Mengeluarkan kereta tempatan seperti Proton/ Perodua F2 Merdeka Tower/ Menara 118/ Menara Merdeka 118/ Merdeka 118 F3 MRT/ LRT/ERL/ETS F4 MSC/ Cyberjaya/ Koridor Raya Multimedia F5 KLIA F6 Pusat Pentadbiran Putrajaya F7 Satelit MEASAT/ TIUNGSAT/ RAZAKSAT F8 Litar F1 Sepang **Simbol penandaan :** **F1: CONTOH KEMAJUAN**	1 1 1 1 1 1 1 1 **[Mak. 4m]**
(b)	• **Menjaga Akhlak dan Etika:** Tindakan yang baik dan beretika dalam kehidupan seharian, seperti menghormati orang lain dan mematuhi undang-undang, dapat mencerminkan nilai positif negara. • **Menyokong Produk Tempatan**: Dengan membeli dan menyokong produk serta perkhidmatan tempatan, anda membantu meningkatkan ekonomi negara dan menunjukkan kebanggaan terhadap hasil buatan dalam negara. • **Mengambil Bahagian dalam Aktiviti Kebudayaan**: Menghadiri dan menyokong acara kebudayaan, seni, dan warisan negara dapat membantu mempromosikan identiti dan nilai-nilai negara kepada orang luar. • **Menyebarkan Pengetahuan dan Pendidikan**: Berkongsi pengetahuan dan kemahiran dengan orang lain, serta menyokong pendidikan, dapat membantu meningkatkan taraf hidup dan pengetahuan masyarakat. • **Menjadi Duta Kecil Negara**: Setiap individu boleh menjadi duta kecil negara dengan cara menunjukkan sikap positif dan ramah kepada pelancong atau orang asing, serta berkongsi cerita baik tentang negara. • **Mengambil Bahagian dalam Aktiviti Sukarelawan**: Menyumbang masa dan tenaga kepada aktiviti kemasyarakatan dapat membantu meningkatkan kesejahteraan masyarakat dan menunjukkan semangat perpaduan. • **Menggunakan Media Sosial dengan Bijak**: Menggunakan platform media sosial untuk menyebarkan maklumat positif tentang negara dan menggalakkan orang lain untuk melihat kelebihan dan keindahan negara. • **Menyokong Inisiatif Hijau dan Kelestarian**: Mengambil langkah untuk menjaga alam sekitar dan menyokong inisiatif kelestarian dapat menunjukkan komitmen terhadap masa depan negara. (Mana-mana jawapan yang munasabah)	**[Mak. 8m]**

Wajaran markah bagi nilai :

2 nilai tepat : 1m
1 nilai sahaja yang betul : 0m

N1 Patriotisme
N2 Kerajinan
N3 Berdikari
N4 Keberanian
N5 Hemah tinggi
N6 Bertanggungjawab
N7 Rasional

SOALAN	BUTIRAN	MARKAH
(c)	• **Meningkatkan Imej Negara**: Nama baik negara dapat menarik perhatian pelancong, pelabur, dan peniaga asing. Imej positif membantu dalam meningkatkan reputasi negara di peringkat antarabangsa. • **Meningkatkan Ekonomi**: Negara dengan nama baik sering kali menarik lebih banyak pelaburan asing dan pelancong, yang seterusnya dapat meningkatkan ekonomi tempatan. Ini juga membantu mencipta peluang pekerjaan dan meningkatkan taraf hidup rakyat. • **Perpaduan dan Kebanggaan Rakyat**: Mengharumkan nama negara dapat membangkitkan semangat perpaduan dan kebanggaan dalam kalangan rakyat. Apabila rakyat berasa bangga dengan negara mereka, mereka lebih cenderung untuk menyokong inisiatif dan program yang memajukan negara. • **Meningkatkan Kesedaran Budaya**: Dengan mempromosikan budaya dan warisan negara, masyarakat dapat memahami dan menghargai nilai-nilai yang ada, serta memperkukuhkan identiti nasional. • **Menarik Peluang Pendidikan dan Kerjaya**: Negara yang mempunyai reputasi baik dalam bidang pendidikan dan penyelidikan dapat menarik pelajar dan profesional dari luar negara, yang seterusnya dapat menyumbang kepada perkembangan ilmu dan kemahiran dalam negara. • **Meningkatkan Hubungan Antarabangsa**: Negara yang dikenali dengan nama baiknya cenderung untuk mempunyai hubungan diplomatik yang lebih baik dengan negara lain, yang boleh membawa kepada kerjasama dalam pelbagai bidang seperti perdagangan, keselamatan, dan kebudayaan. • **Mendorong Tindakan Positif**: Apabila rakyat berusaha untuk mengharumkan nama negara, mereka lebih cenderung untuk terlibat dalam aktiviti yang positif dan membina, seperti sukarelawan, aktiviti kemasyarakatan, dan inisiatif kelestarian. • **Menjadi Contoh kepada Generasi Akan Datang**: Tindakan untuk mengharumkan nama negara dapat menjadi teladan kepada generasi muda, mengajar mereka tentang tanggungjawab sosial dan pentingnya menjaga reputasi negara. (Mana-mana jawapan yang munasabah)	**[Mak. 8m]**

SOALAN	BUTIRAN	MARKAH
9 a)	**J1 Jangan Klik Pautan atau Muat Turun Lampiran**	1
	H1 Jangan klik pada sebarang pautan atau muat turun lampiran yang terdapat dalam emel mencurigakan.	1
	H1 Pautan atau lampiran ini mungkin mengandungi perisian hasad (malware) atau virus yang boleh membahayakan komputer atau telefon pintar anda.	1
	J2 Semak Alamat Emel Penghantar	
	H2 Periksa alamat emel penghantar dengan teliti.	1
	H2 Scammer sering menggunakan alamat emel yang kelihatan seperti berasal dari sumber yang sah tetapi mempunyai ejaan yang sedikit berbeza atau domain yang tidak dikenali.	1
	H2 Contohnya, jika emel kelihatan seperti dari bank anda, pastikan alamat emel tersebut betul-betul menggunakan domain rasmi bank tersebut (contoh: support@bankanda.com dan bukan support@bankanda-secure.com).	1
	J3 Jangan Berikan Maklumat Peribadi	1
	H3 Jangan sekali-kali memberikan maklumat peribadi atau kewangan anda, seperti nombor kad kredit, nombor akaun bank, atau kata laluan, sebagai balasan kepada emel mencurigakan.	1
	H3 Bank atau institusi sah tidak akan meminta maklumat sensitif melalui emel.	1
	J4 Laporkan Emel kepada Pihak Berkuasa atau Penyedia Perkhidmatan Emel	1
	H4 Laporkan emel mencurigakan kepada penyedia perkhidmatan emel anda. Sebilangan besar platform emel seperti Gmail atau Outlook mempunyai fungsi untuk melaporkan emel sebagai "phishing" atau "spam".	1
	H4 Anda juga boleh melaporkan emel mencurigakan ini kepada pihak berkuasa tempatan, seperti CyberSecurity Malaysia atau Suruhanjaya Komunikasi dan Multimedia Malaysia (MCMC).	1
	J5 Semak Kandungan Emel dengan Teliti	1
	H5 Semak sama ada emel tersebut mengandungi tanda-tanda amaran, seperti kesalahan tatabahasa, ejaan yang salah, atau mesej yang mendesak dan memaksa tindakan segera.	1
	H5 Taktik ini sering digunakan oleh scammer untuk menakutkan penerima dan membuat mereka bertindak tanpa berfikir.	1
	J6 Gunakan Perisian Keselamatan	1
	H6 Pastikan anda menggunakan perisian antivirus atau perisian keselamatan yang terkini dan aktif pada peranti anda.	1
	H6 Perisian ini boleh membantu mengesan dan menghapus sebarang perisian hasad yang mungkin cuba diakses melalui emel mencurigakan.	1
	J7 Hubungi Organisasi Terkait Secara Langsung	1
	H7 Jika emel tersebut mendakwa berasal daripada organisasi yang sah (seperti bank atau syarikat perkhidmatan), hubungi organisasi tersebut secara langsung melalui nombor telefon atau laman web rasmi mereka untuk mengesahkan kesahihan emel tersebut.	1

	J8 Padamkan Emel Mencurigakan H8 Setelah melaporkan dan mengambil langkah berjaga-jaga yang diperlukan, padamkan emel tersebut daripada peti masuk anda untuk mengelakkan risiko klik secara tidak sengaja pada pautan atau lampiran berbahaya. (Mana-mana jawapan yang munasabah) **Simbol penandaan :** **J1 : Tindakan 1M** **H1: Huraian 1M** **TERIMA jika calon tulis :** **1 tindakan + 3 huraian : 4 markah** **2 tindakan + 2 huraian : 4 markah** **3 tindakan + 1 huraian : 4 markah**	1 1 **[Mak. 4m]**
(b)	• **Gunakan Kata Laluan yang Kuat**: Pastikan anda menggunakan kata laluan yang kompleks dan unik untuk akaun bank anda. Elakkan menggunakan maklumat peribadi yang mudah diteka. • **Aktifkan Pengesahan Dua Faktor**: Jika bank anda menawarkan pengesahan dua faktor (2FA), aktifkan ciri ini untuk menambah lapisan keselamatan tambahan. • **Periksa Penyata Bank Secara Berkala**: Semak penyata bank anda secara berkala untuk mengesan sebarang transaksi yang tidak dikenali atau mencurigakan. • **Hati-hati dengan Phishing (memancing data)**: Berhati-hati dengan e-mel atau mesej yang meminta maklumat peribadi anda. Pastikan anda hanya mengakses laman web bank melalui pautan rasmi. • **Gunakan Perisian Keselamatan**: Pasang perisian antivirus dan anti-malware pada peranti anda untuk melindungi daripada serangan siber. • **Elakkan Menggunakan Wi-Fi Awam**: Jika boleh, elakkan mengakses akaun bank anda melalui rangkaian Wi-Fi awam. Gunakan sambungan yang selamat atau VPN jika perlu. • **Laporkan Aktiviti Mencurigakan**: Jika anda melihat sebarang aktiviti yang mencurigakan dalam akaun anda, laporkan kepada bank anda dengan segera atau pihak berkuasa. • **Kemas Kini Maklumat Peribadi**: Pastikan maklumat peribadi anda sentiasa dikemas kini dengan bank untuk mengelakkan sebarang masalah dalam pengesahan identiti. (Mana-mana jawapan yang munasabah)	**[Mak. 8m]**

SOALAN	BUTIRAN	MARKAH
(c)	• **Penggunaan Kata Laluan yang Lemah**: Kata laluan yang mudah diteka atau digunakan semula di pelbagai platform boleh memudahkan penyerang untuk mendapatkan akses ke akaun bank. • **Kesilapan Pemilik Akaun**: Kesilapan dalam memasukkan maklumat atau transaksi yang tidak disengajakan boleh menyebabkan kehilangan wang. • **Kecurian Identiti**: Jika maklumat peribadi seseorang dicuri, penyerang boleh membuka akaun bank baru atau melakukan transaksi menggunakan identiti mangsa. • **Transaksi Tidak Dikenali**: Kadang-kadang, transaksi yang tidak dikenali boleh berlaku akibat kesilapan sistem atau penipuan oleh pihak ketiga. • **Penggunaan Wi-Fi Awam**: Mengakses akaun bank melalui rangkaian Wi-Fi awam yang tidak selamat boleh membolehkan penyerang mencuri maklumat peribadi. • **Kekurangan Kesedaran Keselamatan**: Kurangnya pengetahuan tentang langkah-langkah keselamatan yang perlu diambil oleh pengguna boleh meningkatkan risiko kehilangan wang. (Mana-mana jawapan yang munasabah) **N1 Rasional** **N2 Kebebasan** **N3 Harga diri** **N4 Kesederhanaan** **N5 Kerajinan** **N6 Bertanggungjawab** **N7 Rasional**	**[Mak. 8m]**

Wajaran markah bagi nilai :

2 nilai tepat : 1m
1 nilai sahaja yang betul : 0m